

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO „DĖL UŽSIENIEČIŲ TEISINĖS PADĖTIES“ NR. IX-2206 45 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-850

2022 m. Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2021 m. lapkričio 17 d. sprendimo Nr. SV-S-299 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 1 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Nepritarti Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 45 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-850 (toliau – įstatymo projektas) dėl šių priežasčių:

1. Įstatymo projektu siūloma mažinti Lietuvos Respublikos įstatyme „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ (toliau – Įstatymas) nustatytus leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje (toliau – leidimas laikinai gyventi) išdavimo teisėtos veiklos (verslo) pagrindu reikalavimus. Šiuo metu pagal Įstatymo 45 straipsnio 1 dalies 1 punktą užsieniečiams, kurie kreipiasi dėl leidimo laikinai gyventi išdavimo teisėtos veiklos (verslo) pagrindu, taikomas reikalavimas, kad visiems įmonės, kurios dalyvis yra užsienietis, darbuotojams mokamas darbo užmokestis bendrai sudarytų bent du Lietuvos statistikos departamento paskutinio paskelbto ketvirčio šalies ūkio (įtraukiant ir individualių įmonių darbo užmokesčio duomenis) darbuotojų vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio (toliau – Lietuvos statistikos departamento paskutinio paskelbto ketvirčio šalies ūkio BDU) dydžius (šiuo metu tai sudaro 3 108,80 euro). Įstatymo projekte siūloma nustatyti, kad visiems įmonėje dirbantiems darbuotojams bendrai mokamas darbo užmokestis sudarytų ne mažiau kaip vieną Lietuvos statistikos departamento paskutinio paskelbto ketvirčio šalies ūkio BDU dydį (šiuo metu tai būtų 1 554,40 euro).

Įstatymo 45 straipsnio 1 dalies 1 punkto reikalavimas dėl įmonės darbuotojams bendrai mokamo darbo užmokesčio dydžio nustatytas 2016 m., siekiant užkirsti kelią fiktyvioms įmonėms steigti, kai užsieniečiai susimoka už įmonės įsteigimą, siekdami ne vykdyti teisėtą veiklą Lietuvos Respublikoje, o gauti leidimą laikinai gyventi ir naudotis laisvo asmens judėjimo Šengeno erdvėje galimybėmis. Šio reikalavimo pakeitimas, bendrai mokamo darbo užmokesčio dydį sumažinant perpus, reikštų didesnę galimybę piktnaudžiauti Lietuvos imigracijos sistema.

Nors, sugriežtinus reikalavimus 2016 m., nuolat mažėjo šiuo pagrindu išduodamų leidimų laikinai gyventi skaičius (2016 m. buvo išduoti 2 195, 2017 m. – 679, 2018 m. – 461, 2019 m. – 271, 2020 m. – 237, 2021 m. – 223), šis reikalavimas nėra per griežtas ir nesukelia sunkumų užsieniečiams gauti leidimą laikinai gyventi teisėtos veiklos (verslo) pagrindu, kai užsienietis įsteigia įmonę siekdamas iš tiesų vykdyti teisėtą veiklą Lietuvos Respublikoje. Primename, kad iki 2016 m. Įstatyme nustatytas reikalavimas, kad įmonėje būtų įsteigtos ne

mažiau kaip trys darbo vietos, nesudarė kliūčių užsieniečiams steigti įmones. Nors šis pakeitimas, numatantis, kad įmonėje visą darbo laiką dirbantiems asmenims mokamas mėnesinis darbo užmokestis bendrai turi sudaryti ne mažiau kaip du Lietuvos statistikos departamento paskutinio paskelbto ketvirčio šalies ūkio BDU dydžius, nebuvo reikšmingas, bet jis turėjo poveikį leidimų laikinai gyventi išdavimo šiuo pagrindu skaičiui. Sprendimų neišduoti leidimo laikinai gyventi, nustačius, kad įmonė, kurios dalyvis ir vadovas yra užsienietis, yra fiktyvi, padaugėjo 2017–2018 m., o vėliau žymiai sumažėjo (2016 m. sprendimų neišduoti leidimo laikinai gyventi, nustačius, kad įmonė, kurios dalyvis ir vadovas yra užsienietis, yra fiktyvi, buvo priimta 139, 2017 m. – 247, 2018 m. – 301, 2019 m. – 47, 2020 m. – 9, 2021 m. – 5). Šiuo metu fiktyvių įmonių, kurių dalyvis ir vadovas yra užsieniečiai, Lietuvoje nustatoma labai nedaug (2018 m. šiuo pagrindu buvo panaikinti 3 užsieniečių leidimai laikinai gyventi, 2019 m. – 7, 2020 m. ir 2021 m. – 0). Remiantis visais šiais duomenimis, darytina išvada, kad 2016 m. įtvirtintas leidimų laikinai gyventi išdavimo užsieniečiams, užsiimantiems teisėta veikla (verslu), sąlygų sugriežtinimas sumažino fiktyviai steigiamų įmonių skaičių ir yra efektyvi kovos su piktnaudžiavimu Lietuvos imigracijos sistema priemonė.

2. Pagal Įstatymo 45 straipsnio 1 dalies 1 punktą yra reikalaujama, kad įmonėje dirbantiems visiems darbuotojams bendrai būtų mokamas dviejų Lietuvos statistikos departamento paskutinio paskelbto ketvirčio šalies ūkio BDU dydžių darbo užmokestis. Tai reiškia, kad jeigu įmonėje dirba du darbuotojai, jiems abiem mokamo bruto darbo užmokesčio suma turi siekti 3 108,80 euro (jeigu darytume prielaidą, kad abu darbuotojai uždirba po lygiai, tada kiekvieno darbuotojo darbo užmokestis, atskaičius mokesčius, turėtų būti apie 987 eurus), jeigu įmonėje dirba trys ar daugiau darbuotojų, jų bruto darbo užmokesčio suma taip pat turėtų sudaryti 3 108,80 euro, o jiems mokamas darbo užmokestis galėtų būti atitinkamai mažesnis. Pažymėtina, kad šiomis Įstatymo nuostatomis nesiekama nustatyti darbuotojams mokamo darbo užmokesčio dydį, o siekiama nustatyti sąlygą leidimui laikinai gyventi išduoti.

Lietuvos migracijos politikos tikslas yra pritraukti į Lietuvos Respubliką užsieniečių, kuriančių aukštą pridėtinę vertę, o ne užsieniečių, turinčių tikslą kuo pigiau atvykti į Šengeno erdvę, todėl Įstatyme yra nustatyti atitinkami reikalavimai užsieniečiams, norintiems gauti leidimus laikinai gyventi. Manome, kad tai atitinka Lietuvos migracijos politikos gairėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. sausio 22 d. nutarimu Nr. 79 „Dėl Lietuvos migracijos politikos gairių patvirtinimo“, įtvirtintą kovos su nelegalia migracija politikos kryptį „mažinti piktnaudžiavimo teisėtais migracijos būdais galimybes (piktnaudžiavimo šeimos susijungimo, prieglobsčio suteikimo teise, leidimų gyventi Lietuvos Respublikoje išdavimo pagrindais ir kt.)“.

3. Atsižvelgdami į tai, kad Įstatymo 45 straipsnio 1 dalies 1 punkte reikalavimas taikomas sumuojant visiems įmonėje dirbantiems darbuotojams mokamą darbo užmokestį ir darbo užmokestis, atsižvelgiant į darbuotojų skaičių ir atliekamas darbo funkcijas, kiekvienam darbuotojui gali būti labai įvairus, manome, kad reikalavimas dėl įmonėje mokamo dviejų Lietuvos statistikos departamento paskutinio paskelbto ketvirčio šalies ūkio BDU dydžių neriboja laisvos konkurencijos ir nediskriminuoja įmonių, kurių vadovai ir dalyviai yra užsieniečiai. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2005 m. gegužės 13 d. nutarime konstatavo, kad „Konstitucinis Teismas savo nutarimuose ne kartą yra konstatavęs ir tai, kad konstitucinis asmenų (šiuo atveju ūkio subjektų) lygybės principas savaime nepaneigia galimybės įstatymu nustatyti nevienodą, diferencijuotą teisinį reguliavimą tam tikrų asmenų (šiuo atveju ūkio subjektų), priklausančių skirtingoms kategorijoms, atžvilgiu, jeigu tarp šių

asmenų (šiuo atveju ūkio subjektų) yra tokio pobūdžio skirtumų, kurie tokį diferencijuotą reguliavimą daro objektyviai pateisinamą. Diferencijuotas teisinis reguliavimas, kai jis taikomas tam tikroms vienodais požymiais pasižyminčioms asmenų grupėms, jeigu juo siekiama pozityvių, visuomeniškai reikšmingų tikslų arba jeigu tam tikrų ribojimų ar sąlygų nustatymas yra susijęs su reguliuojamų visuomeninių santykių ypatumais, nėra laikytinas diskriminaciniu (Konstitucinio Teismo 1998 m. lapkričio 11 d. nutarimas)“. Be to, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2016 m. spalio 27 d. nutarime konstatavo, kad „Konstitucinio Teismo aktuose ne kartą pažymėta ir tai, kad vertinant, ar pagrįstai yra nustatytas skirtingas reguliavimas, būtina atsižvelgti į konkrečias teisinės aplinkybes; pirmiausia turi būti įvertinti asmenų ir objektų, kuriems taikomas skirtingas teisinis reguliavimas, teisinės padėties skirtumai“.

Ministras Pirmininkas

Vidaus reikalų ministras